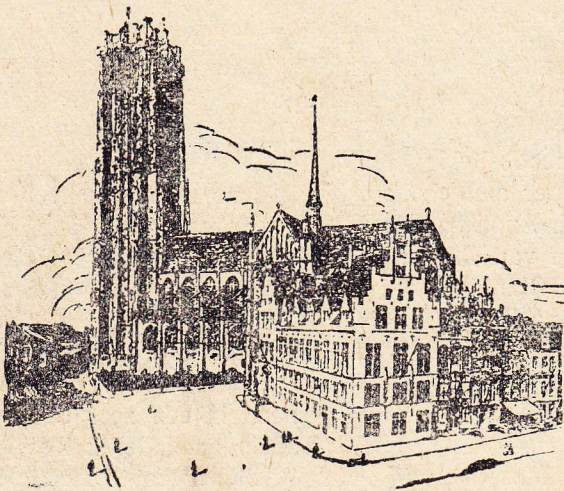

Op Reis door Vlaanderen.

SPOTNAMEN OP STEDEN EN DORPEN.

't Is bekend, hoe veel steden een spotnaam bezitten. En met de dorpen is het al evenzoo gesteld... Dat spruit voort uit den tijd, toen de gemeenten vijandig tegenover elkaar stonden, meestal omdat ze elkander geen welvaart gunden. Brugge streed toen dikwijls tegen Gent of Sluis, Gent tegen Oudenaarde. Nieuwpoort had het aan den stok met Damme over de haring, Ieper met Poperinghe over de lakennijverheid, Antwerpen met Mechelen over scheepvaart en handel, en zco voort.

Sint-Romboustoren te Mechelen.

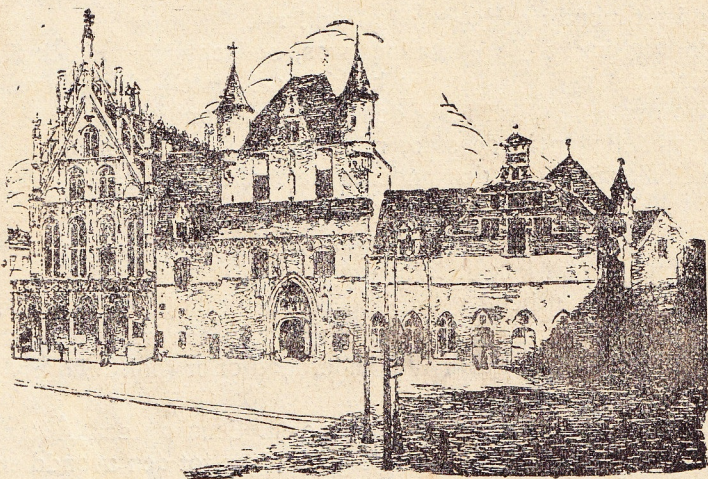
Die spotnamen... och, nu lachen we er eens om ! De Mechelaren zullen er niet kwaad om zijn, als ik eens vertel, waarom zij maanblusschers heeten... Ze hebben waarlijk geen schuld aan een geschiedenis van 250 jaar geleden.

't Was in den nacht van 26 op 27 Januari in 't jaar 1687. Een drinkebroer was in de herberg blijven plakken en strompelde naar huis. Wellicht wilde hij eens kijken hoe laat het wel was, zonder te bedenken — waarvoor hij dan ook te veel gedronken had— dat hij de wijzerplaat niet meer zien kon. Maar de sukkel zag iets anders... hij hield zich aan den muur vast, om nog eens goed omhoog te staren... en begon toen te schreeuwen : « Brand, brand ! Burgers... onze toren staat in brand ! » Andere plakkers snelden buiten, keken naar den toren en tierden ook : « Brand, brand ! » Ramen en deuren werden geopend. « Brand, brand ! » klonk het geweldiger nog en de torenwachter, die wel geen onraad bemerkte, maar 't alarmgekrijt vernam, blies op zijn hoorn. De stad geraakte in rep en roer. De burgemeester en de

schepenen, de ambtenaren en de stadswerklieden, de geestelijken en kloosterlingen, rijke en arme burgers, allen snelden de straat op.

« Blusschen ! » gebood de burgemeester. « Denk toch aan onzer prachtigen toren... we zullen hem verliezen... Zie de rook kronkelt om zijn top... misschien kunnen we hem nog redden ». Er waren mannen van goeden wil genoeg. Men sleepte vaten vol water bij, haalde in allerijl de brandemertjes, brandhaken en ladders.

« We moeten den toren op ! » hernam 't hoofd der stad. « Ik geef 't voorbeeld... wie volgt er mij ? » En de dappere magistraat, die zoo goed zijn plicht begreep, verdween in 't torendeurtje. Hij kwam voorbij de klokken... voorbij den beiaard... denk toch eens !... al die schatten zouden met den toren vernield worden ! En dan de kerk... en als de wind opstak, zouden

De halle en het stadhuis te Mechelen.

de vlammen zich meedeelen aan andere gebouwen, aan 't stadhuis, de halle, aan de woningen en magazijnen ! 't Vuur kon de heele stad verdelgen. En bij die schrikkelijke gedachte brak den burgemeester 't angstzweet uit ! Rapper, rapper naar boven om de ramp te voorkomen, 't vuur in zijn aanvang te stuiten. Als er op iedere trede een man stond, kon men elkander de emmertjes water overreiken langs dien levenden keten. En hij, de overste der stad, zou 't bluswerk besturen.

De burgemeester ontmoette dra den torenwachter. « Wie is daar ? » vroeg deze verrast. « Ik, de burgemeester... » « Waar is de brand ? » « Maar op den toren ! » « Wat ! staat de toren in brand ! » schreeuwde de waker verschrikt. « Mijn toren in brand ».

Eindelijk bereikte de burgemeester de dakplaat. « Waar is de brand ? » vroeg hij nu op zijn beurt. Hij keek omlaag... stond een oogenblik als van

den donder geslagen en juichte dan : « Dat is geen vuur... ha ! nu begrijp ik alles... 't is de maan die orzen toren beschijnt en 't licht der maan zagen wij voor vlammen aan ! » Hopend dat men hem beneden hooren kon, jubelde hij voort : « Burgers, er is geen brand ! »

Andere Mechelaars verschenen op de dakplaat, en allen vroegen : « Waar woedt het vuur ? » en allen ook herhaalden : « 't Is de maan ! »

Een ijverig brandweerman, die 't geheim nog niet kende, smeed zijn emmertje leeg, vlak op het edelachtbaar hoofd van den burgervader, die kwaad uitriep : « Domoor... er is geen brand... wilt ge de maan blusschen ! »

Wat er toen in 't binnenste van den steenen reus omging, is met geen pen te beschrijven. Beneden wist men nog niet wat er gaande was, en wilde men dus omhoog. En hier wenschte ieder zoo gauw mogelijk omlaag te zijn, om 't groote nieuws te verkondigen. Wat werd er gedrongen ! Eindelijk klonk het van mond tot mond : « Het is de maan ! »

Toen de burgemeester wat kalmer was, bedacht hij met schrik, dat hij en zijn onderdanen zich belachelijk hadden aangesteld. 't Gebeurde moest verzwegen worden, en hij gaf ieder den raad den mond te houden. Misschien waren er vreemdelingen in de stad, misschien babbelde een drinkebroer te veel, hoe het ook zij, reeds den anderen dag vertelde men in den omtrek : « Die van Mechelen hebben de maan gebluscht ! » en zoo kregen de Mechelaars den bijnaam « Maanblusschers ».

Maar tot hun troost kan ik er bijvoegen, dat men ook in andere steden, o. a. te Tienen, de maan heeft gebluscht. En hoe 't mogelijk is, dat men zich liet misleiden, is wel begrijpelijk : de toren was in een mistwolk gehuld, die door de maan beschenen werd. 't Was inderdaad of er rook rond St-Rombout kronkelde.

Te Antwerpen bluschten ze wel de zielen. Eens op een Allerzielendag klepte de klok der O.L.Vrouwkerk, om de geloovigen tot den avonddienst op te roepen. Eenige burgers, die niet aan den heiligdag dachten, meenden dat de brandklok luidde en kwamen in allerijl toegeloopt, roepend en tierend, dat er brand was. De hoop werd grooter en men haalde de blusmiddelen. Maar toen werd de vergissing bemerkt en men zei spottend : « Te Antwerpen hebben ze de zielen gebluscht ».

De Brusselaars zijn wel kiekenfretters. Eens gingen ze ten oorlog en ze meenden dat de overwinning gemakkelijk zou te behalen zijn. « We trekken naar een feest ! » snoefden ze, en om het te bewijzen, namen ze vooral kiekens mee. Maar de Brusselaars moesten vluchten en al de kiekens werden door den vijand opgepeuzeld. De Brusselaars ontvingen niets dan den naam van « kiekenfretters ». De Lierenaars zijn schapekoppen. Hertog Jan van Brabant wilde hen eens beloonen en vroeg hun wat ze begeerden : een schapenmarkt of een hoogeschool. De Lierenaars kozen een markt en toen de vorst dit hoorde, zei hij lachend : « O, gij schapekoppen ! » De Gentenaars heeten stropdragers, daar driehonderd burgers in hun hemd en met een strop om

den hals Keizer Karel V om vergiffenis moesten smeeken. Maar dat is tocn eigenlijk een eere naam, want de Gentenaren hadden alles gedaan wat ze konden, om hun vrijheid tegenover een tyran te verdedigen.

't Is een eere naam, juist zooals die der Ieperlingen, die men « kinderen » noemt. En luister waarom : Gravin Margaretha van Constantinopel rouwde over haar zoon, die door de Saracenen gevangen was genomen en alleen maar met een groote som kon vrijgekocht worden. De gravin richtte zich tot haar onderdanen en de Ieperlingen brachten 't grootste gedeelte van het noodige geld bijeen. Naderhand zei Margaretha dikwijls tot haar bevrijden zoon : « Wees goed jegens de Ieperlingen, want zij zijn onze kinderen ». En sedert dien heeten deze nog : « Iepersche kinderen ». Ja, vele gemeenten hebben een bijnaam. En of we daarover eens lachen of gekken, wel, dat is niet erg ! Vroeger, toen die spotnamen ontstonden, heerschte er veel twist en verdeeldheid tusschen de gemeenten, die jaloersch waren op elkanders voorspoed. En 't bleef niet altijd bij spotnamen geven. Dikwijls heerschte er burgertwist, die slechts in bloed gedempt werd. Nog zijn er wel dorpen, welke in ruzie leven, maar al meer en meer begrijpt men dat eendracht macht maakt.

De waarde der spreekwoorden.

Meester. — Op school, zeg ik altijd aan mijn jongens : niets gaat beleeftheid te boven, met den hoed in de hand komt men door gansch het land.

Zijn zoon. — Ja, maar met een vollen porte-monnaie nog veel beter.

Aan Tafel.

Bezoeker. — Wat een lekker vleesch. Bij mijn kostvrouw krijg ik dat nooit.

Jantje. — Wij ook niet. Ik ben blij dat ge hier zijt. Ge moet ons dikwijls komen bezoeken.

Voorzichtig.

Hij. — Liefje, een goede huisvrouw moet toch kunnen koken.

Zij. — Zoo gauw we getrouwd zijn, zal ik het leeren, mijn schat !

Hij. — Maar zoudt ge het niet beter nog eerst thuis leeren. Ik ben niet rijk en 't zou ons veel grondstoffen besparen.

Ook een herinnering.

Marie. — Welk haar zit er in dat medaillon ?

Martha. — Van mijn man.

Marie. — Maar hij leeft toch nog.

Martha. — Gelukkig wel, maar hij heeft al twee jaar een kletskop.

N^r 3. Prijs 35 cent. — Abonn. per jaar 20,80 fr. 18 November 1922.

'T VLAAMSCH GEZIN

Geïllustreerd Weekblad

Redactie-Uitgave : Gebr. HANS, Contich.

Filips Van Artevelde

en andere verhalen

door A. HANS

